ผลกระทบของคุณภาพชีวิตที่มีต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

Effects of Quality of Life on the Sustainable Development of the Elderly in the 21st Century

นาวา มาสวนจิก[1], ปิยะวรรณ ยางคำ[2], อัจฉรพร เฉลิมชิต[3],
กชนิภา วานิชกิตติกูล[4], พรวดี รักษาศรี[5], อมร โททำ[6]
Nava Masaunjik[1], Piyawan Yangkham[2], Auscharaporn Chalermchit[3],
Kotchanipa Wanichkittikul[4], Pornwadee Ruksasri[5], Amorn Thotham[6]

Received: 12 August 2022 **Revised**: 31 October 2022 **Accepted**: 24 November 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 2) เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 และ 3) เพื่อวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามจากผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 400 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ และการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านร่างกาย (ค่าเฉลี่ย 3.87) ด้านจิตใจ (ค่าเฉลี่ย 4.07) ด้านการพัฒนาตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.89) ด้านสิทธิเสรีภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.95) และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.05) 2) ผู้สูงอายุ การพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยรวมและเป็นรายด้าน อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ด้านสังคม (ค่าเฉลี่ย 4.07) ด้านเศรษฐกิจ (ค่าเฉลี่ย 3.91) ด้านสุขภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.85) ด้านสภาพแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 4.00) และด้านเทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 4.03) และ 3) คุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ด้านสิทธิเสรีภาพ (β = 0.329) ด้านการพัฒนา

[1] อาจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: navallou@hotmail.com
[2] อาจารย์, สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: piyawan_ting@hotmail.com
[3] ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: uscharaporn.jaao@gmail.com
[4] อาจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: kotchanipa.81@gmail.com
[5] ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาการจัดการ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail: pornwadeer@gmail.com
[6] อาจารย์, สาขาวิชาการบัญชี คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, E-mail.amorn.th@rmu.ac.th
[1] Lecturer, Department of Management, Faculty of Management Science, Rajabhat Mahasarakham University
[2] Lecturer, Department of Accounting, Faculty of Management Science, Rajabhat Mahasarakham University
[3] Professor Dr., Department of Management, Faculty of Management Science, Rajabhat Mahasarakham University
[4] Lecturer., Department of Management, Faculty of Management Science, Rajabhat Mahasarakham University
[5] Associate Professor Dr., Department of Management, Faculty of Management Science, Rajabhat Mahasarakham University
[6] Lecturer, Department of Accounting, Faculty of Management Science, Rajabhat Mahasarakham University

ตนเอง (β = 0.222) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (β = 0.189) ด้านร่างกาย (β = 0.188) ด้านจิตใจ (β = 0.103) ส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 โดยสามารถอธิบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ร้อยละ 58.10

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิต, การพัฒนาอย่างยั่งยืน, ผู้สูงอายุ

Abstract

The purposes of this research were; - 1) to study quality of life of the elderly in the 21st century.,2) to study the sustainable development of the elderly in the 21st century, and 3) to test factors on the sustainable development of the elderly in the 21st century. Data were collected from 400 elderly in the Northeast using questionnaires. Statistics used for data analysis were mean, standard deviation, multiple correlation analysis, and stepwise multiple regression analysis. The results revealed the following findings; - 1) the elderly had opinions about quality of life both in general and in each aspect at a high level; physical (mean = 3.87), mental (mean = 4.07), self-development (mean = 3.89), rights and liberties (mean = 3.95), and social integration (mean = 4.05), 2) the elderly had opinions about the sustainable development both in general and in each aspect at a high level; social (mean = 4.07), economic (mean = 3.91), health (mean = 3.85), environment, (mean = 4.00) and technology (mean = 4.03) and 3) quality of life with rights (β = 0.329), self-development (β = 0.222), social integration (β = 0.189), physical (β = 0.188), mental (β = 0.103) had positive relationships and impact on the sustainable development of the elderly in the 21st century which can explain sustainable development at 58.10%.

Keywords: Quality of life, sustainable development, elderly

บทนำ

ปัญหาความเหลื่อมล้ำในหลายมิติของประเทศไทยถูกฉายภาพให้เด่นชัดและทวีความรุนแรงมากขึ้นเมื่อต้องเผชิญกับภาวะวิกฤตจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโควิด-19 โดยพบว่าคนจนและผู้ด้อยโอกาส ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงมากกว่าประชากรทั่วไป เนื่องจากกลุ่มดังกล่าวไม่มีเงินออมและขาดโอกาส ในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน มีโอกาสถูกเลิกจ้างงานได้ง่าย อีกทั้งยังมีความเสี่ยงทางสุขภาพสูงจากการใช้บริการขนส่งสาธารณะและการมีที่อยู่อาศัยที่มีสภาพแออัดไม่ถูกสุขลักษณะ โดยไม่สามารถเข้าถึงอุปกรณ์สาหรับป้องกันและควบคุมโรคได้เท่าผู้ที่มีฐานะดี ในขณะที่ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยียังอาจนำมาซึ่งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล เนื่องจากขาดความพร้อมด้านอุปกรณ์ ขาดทักษะดิจิทัล ขาดทุนในการเข้าถึงระบบอินเทอร์เน็ต ซึ่งจะทำให้ยิ่งขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมและได้รับประโยชน์จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ๆ การเข้าถึงการศึกษาและการฝึกอบรมพัฒนาทักษะ หรือกระทั่งการได้รับมาตรการช่วยเหลือของภาครัฐ (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ในส่วนของโครงสร้างประชากรของประเทศ พบว่าสังคมไทยเข้าสู่การเป็นสังคมสูงวัย มาตั้งแต่ ปี 2548 โดยในปี 2563 มีจำนวนประชากรผู้สูงอายุรวมกว่า 11.6 ล้านคน หรือคิดเป็นร้อยละ 17.57 และ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2564) โดยคาดว่าภายในปี 2566 ซึ่งเป็นปีเริ่มต้นของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ไทยจะกลายเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ ที่มีประชากรอายุมากกว่า 60 สูงถึงร้อยละ 20.1 ของประชากรทั้งหมด สวนทางกับประชากรวัยเรียนและวัยแรงงานที่มีแนวโน้มลดลง โดยเฉพาะกลุ่มอายุ 3-21 ปี ที่จะมีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่องจนเหลือเพียงร้อยละ 20.66 ของประชากรทั้งหมดในปี 2570 หรือลดลงกว่า 715,000 คน ภายในช่วงระยะเวลาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ทั้งนี้การเข้าสู่สังคมสูงวัยอาจส่งผลให้ปัญหาความเหลื่อมล้ำในประเทศทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุมักจะมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้สูงกว่ากลุ่มผู้มีอายุน้อย และการที่ประชากรวัยแรงงานที่มีสัดส่วนลดลงอย่างต่อเนื่อง อาจนำมาซึ่งปัญหาขาดแคลนกำลังแรงงานในประเทศ ตอกย้ำความจำเป็นในการพึ่งพาแรงงานต่างชาติมากขึ้น และส่งผลกระทบทางเศรษฐกิจและสังคมต่อประเทศไทยอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในด้านการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขัน และผลิตภาพแรงงาน รวมถึงความต้องการงบประมาณเพื่อเป็นสวัสดิการรองรับวัยเกษียณ จากอัตราการพึ่งพิงของผู้สูงอายุต่อวัยแรงงานและภาระทางการคลังในด้านการดูแลสุขภาพของผู้สูงอายุที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565)

ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้น โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปสู่สังคมสูงวัยมากขึ้น โดยในปี 2555 มีสัดส่วนประชากรสูงอายุร้อยละ 15.9 เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 19.4 ในปี 2560 และ ร้อยละ 29.5 ในปี 2564 ซึ่งสูงกว่าร้อยละ 17.1 ของสัดส่วนผู้สูงอายุระดับประเทศ และในปี 2564 (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563) จึงทำให้เกิดปัญหาเรื่องประชากรวัยแรงงาน ต้องรับภาระในการดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น การลดลงของจำนวนแรงงาน สาธารณสุขที่ต้องรองรับกับสังคมผู้สูงอายุ คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ การศึกษาเรียนรู้ตลอดชีวิตของผู้สูงอายุหลังการเกษียณ รวมทั้งกระแสของสังคมโลกให้ความสำคัญต่อการดูแลสุขภาพ ประกอบกับโครงสร้างประชากรสัดส่วนผู้สูงอายุเพิ่มขึ้น ทำให้มีความต้องการสินค้าและบริการด้านสุขภาพสูงขึ้น ดังนั้น ภาครัฐและเอกชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงจำเป็นต้องมีการวางแผนรองรับสังคมผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2562)

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 จึงมีความสำคัญอย่างมากจากปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านสิทธิเสรีภาพ และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (นัสมล บุตรวิเศษ และอุปริฏฐา อินทรสาด, 2564; เอกพันธ์ คำภีระ และคณะ, 2563; World Health Organization, 2018) โดยการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีจะช่วยให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้เช่นเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วยด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านเทคโนโลยี (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.), 2564)

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของคุณภาพชีวิตที่มีต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของ

ผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้สำหรับผู้สูงอายุ โดยสามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เพื่อกำหนดนโยบายสำหรับผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

2. เพื่อศึกษาระดับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 และ

3. เพื่อวิเคราะห์ผลของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผลกระทบของคุณภาพชีวิตที่มีต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย

ตัวแปรอิสระ คุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม

ตัวแปรตาม การพัฒนาอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสุขภาพ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเทคโนโลยี

สมมติฐานการวิจัย

คุณภาพชีวิต ส่งผลในเชิงบวกต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

วิธีการศึกษา

ประชากรในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 3,532,115 คน (กรมกิจการผู้สูงอายุ, 2563)

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งหมด 20 จังหวัด จำนวน 400 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเทียบกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 607-610) การสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับระดับความคิดเห็นของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert, 1967)

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ท (Likert, 1967)

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับผู้สูงอายุที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 คน

2. วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Item-Total correlation) ปรากฏว่า ข้อคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 1 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.633-0.725 ข้อคำถามในแบบสอบถามตอนที่ 2 มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.614-0.767 โดยการเลือกค่าอำนาจจำแนกรายข้อเกิน 0.2 ขึ้นไปถือว่ายอมรับได้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563)

3. วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α-Coefficient) ของครอนบาค

(Cronbach) ผลปรากฏว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 1 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ 0.877 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามตอนที่ 2 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.912 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.932 โดยการเลือกค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเกิน 0.8 ขึ้นไปถือว่ายอมรับได้ (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2563)

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

2. คณะผู้วิจัยสำรวจจำนวนรายชื่อจากผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้อายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระหว่างเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม พ.ศ. 2564

4. นำแบบสอบถามที่ได้จากการสอบถามทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์และลงรหัสเพื่อประมวลผลข้อมูลต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ร้อยละ (percentage)

1.2 ค่าเฉลี่ย (mean) การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็น โดยใช้ค่าเฉลี่ยโดยเทียบกับเกณฑ์จากนั้นหาค่าเฉลี่ยของคำตอบแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
4.51-5.00	มีความคิดเห็นด้วยมากที่สุด
3.51-4.50	มีความคิดเห็นด้วยมาก
2.51-3.50	มีความคิดเห็นด้วยปานกลาง
1.51-2.50	มีความคิดเห็นด้วยน้อย
1.00-1.50	มีความคิดเห็นด้วยน้อยที่สุด

1.3 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

2. สถิติที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (discriminant power) โดยใช้เทคนิค Item-total correlation

2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (cronbach)

3. การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (multicollinearity test) โดยใช้ variance inflation factors (VIFs) และ tolerance

4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบ

4.1 การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ (multiple correlation analysis)

4.2 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการศึกษา

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถสรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวมและเป็นรายด้าน

	คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านร่างกาย	3.87	0.74	มาก
2.	ด้านจิตใจ	4.07	0.79	มาก
3.	ด้านการพัฒนาตนเอง	3.89	0.81	มาก
4.	ด้านสิทธิเสรีภาพ	3.95	0.82	มาก
5.	ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม	4.05	0.80	มาก
	โดยรวม	**3.98**	**0.79**	**มาก**

จากตาราง 1 พบว่า ผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98, S.D. 0.79) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านจิตใจ ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. 0.79) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ($\bar{X}$ = 4.05, S.D. 0.80) ด้านสิทธิเสรีภาพ ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. 0.82) ด้านการพัฒนาตนเอง ($\bar{X}$ = 3.89, S.D. 0.81) และด้านร่างกาย ($\bar{X}$ = 3.87, S.D. 0.74) ตามลำดับ

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุโดยรวมและเป็นรายด้าน

	การพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1.	ด้านสังคม	4.07	0.76	มาก
2.	ด้านเศรษฐกิจ	3.91	0.78	มาก
3.	ด้านสุขภาพ	3.85	0.75	มาก
4.	ด้านสภาพแวดล้อม	4.00	0.78	มาก
5.	ด้านเทคโนโลยี	4.03	0.74	มาก
	โดยรวม	**3.95**	**0.76**	**มาก**

จากตาราง 2 พบว่า ผู้สูงอายุ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95, S.D. 0.76) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสังคม ($\bar{X}$ = 4.07, S.D. 0.76) ด้านเทคโนโลยี ($\bar{X}$ = 4.03, S.D. 0.74) ด้านสภาพแวดล้อม ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. 0.78) ด้านเศรษฐกิจ ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. 0.78) และด้านสุขภาพ ($\bar{X}$ = 3.85, S.D. 0.75) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐานในการศึกษาครั้งนี้ จะทำการทดสอบสมมติฐานตามแบบจำลองในการวิเคราะห์คุณภาพชีวิต มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 หลังจากผู้วิจัยได้ทำการตรวจ

สอบความถูกต้องของข้อมูลว่ามีความถูกต้องตามข้อกำหนดในการใช้เทคนิควิธีวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุในการนำมาทดสอบสมมติฐานได้ถูกต้องตามหลักวิชาการแล้ว ผู้วิจัยจึงได้ทำการทดสอบสมมติฐานที่ผู้วิจัยสร้างจากกรอบแนวคิดในงานวิจัย

ผู้วิจัยได้มีการกำหนดชื่อตัวแปร ดังนี้ คุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ด้านร่างกาย (SX1) ด้านจิตใจ (SX2) ด้านการพัฒนาตนเอง (SX3) ด้านสิทธิเสรีภาพ (SX4) และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (SX5) และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SYY) ประกอบด้วย ด้านสังคม (SY1) ด้านเศรษฐกิจ (SY2) ด้านสุขภาพ (SY3) ด้านสภาพแวดล้อม (SY4) และด้านเทคโนโลยี (SY5)

ตาราง 3 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างคุณภาพชีวิตกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

ตัวแปร	SX1	SX2	SX3	SX4	SX5	SYY	Tolerance	VIF
SX1	1.000	0.542*	0.279*	0.532*	0.388*	0.554*	0.592	1.690
SX2		1.000	0.577*	0.536*	0.276*	0.562*	0.490	2.040
SX3			1.000	0.446*	0.143*	0.508*	0.627	1.594
SX4				1.000	0.427*	0.664*	0.550	1.817
SX5					1.000	0.463*	0.777	1.287
SYY						1.000		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 3 พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 5 ด้าน มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปร จึงได้มีการวิเคราะห์ค่า Tolerance อยู่ระหว่าง 0.490 - 0.777 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำที่ต้องมากกว่า 0.1 ส่วนค่า VIF มีค่าระหว่าง 1.287 - 2.040 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าทุกตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันแต่ไม่ก่อให้เกิดปัญหา Multicollinearity (Black, 2006) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 5 ตัวแปร มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 พบว่า คุณภาพชีวิต ด้านร่างกาย (SX1) มีค่า r = 0.554 ด้านจิตใจ (SX2) มีค่า r = 0.562 ด้านการพัฒนาตนเอง (SX3) มีค่า r = 0.508 ด้านสิทธิเสรีภาพ (SX4) มีค่า r = 0.664 และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (SX5) มีค่า r = 0.463 มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SYY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

ตาราง 4 การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis) เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ที่ดีของคุณภาพชีวิตกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

Model	R	R^2	R^2_{adj}	SE_{est}	F
1	0.664[a]	0.441	0.439	0.296	313.798*
2	0.707[b]	0.500	0.498	0.280	47.145*
3	0.731[c]	0.534	0.531	0.271	28.767*
4	0.748[d]	0.560	0.555	0.264	23.207*
5	0.762[e]	0.581	0.575	0.258	19.644*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

Model 1 Predictors: (Constant), SX4

Model 2 Predictors: (Constant), SX4, SX2

Model 3 Predictors: (Constant), SX4, SX2, SX5

Model 4 Predictors: (Constant), SX4, SX2, SX5, SX3

Model 5 Predictors: (Constant), SX4, SX2, SX5, SX3, SX1

จากตาราง 4 พบว่า การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน เพื่อพยากรณ์ตัวแปรคุณภาพชีวิต ประกอบด้วย ด้านร่างกาย (SX1) ด้านจิตใจ (SX2) ด้านการพัฒนาตนเอง (SX3) ด้านสิทธิเสรีภาพ (SX4) และด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (SX5) และการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SYY) สามารถอธิบายรูปแบบที่พยากรณ์ได้มากที่สุด คือ เมื่อนำตัวแปรอิสระที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับตัวแปรตามมากที่สุด ได้แก่ ด้านสิทธิเสรีภาพ (SX4) ด้านจิตใจ (SX2) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (SX5) ด้านการพัฒนาตนเอง (SX3) และด้านร่างกาย (SX1) แล้วนำมาวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน พบว่า สามารถอธิบายความแปรปรวนต่อตัวแปรตามการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SYY) ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ เท่ากับ 0.581 (R2 = 0.581, p <.05) แสดงว่าตัวแปรอิสระ ด้านสิทธิเสรีภาพ (SX4) ด้านจิตใจ (SX2) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (SX5) ด้านการพัฒนาตนเอง (SX3) และด้านร่างกาย (SX1) สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SYY) ได้ร้อยละ 58.10

ตาราง 5 ค่าสถิติที่ได้จากการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตกับการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอน (stepwise multiple regression analysis)

Predictors	Unstandardized (b)	S.E.	Standardized Beta (β)	t-value	Partial
(Constant)	0.704	0.155		4.558	0.000*
SX4	0.250	0.033	0.329	7.475	0.000*
SX2	0.083	0.037	0.103	2.220	0.027*
SX5	0.172	0.034	0.189	5.119	0.000*
SX3	0.185	0.034	0.222	5.385	0.000*
SX1	0.136	0.031	0.188	4.432	0.000*

N = 400, R = 0.762 R^2 = 0.581, Adjusted R^2 = 0.575, SE_{est} = 0.258, F = 19.644*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

จากตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุแบบขั้นตอนของตัวแปรพยากรณ์ พบว่า ตัวแปรอิสระ ด้านสิทธิเสรีภาพ (SX4) ด้านจิตใจ (SX2) ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม (SX5) ด้านการพัฒนาตนเอง (SX6) และด้านร่างกาย (SX1) สามารถพยากรณ์อิทธิพลที่มีต่อตัวแปรตามการพัฒนาอย่างยั่งยืน (SYY) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (b) เท่ากับ 0.250, 0.083,0.172, 0.185, และ 0.136 ตามลำดับ ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (b) เท่ากับ 0.329, 0.103, 0.189, 0.222, และ 0.188 ตามลำดับ และมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.762 มีค่าอำนาจในการพยากรณ์ (R^2) เท่ากับ 0.581 หรือพยากรณ์ได้ ร้อยละ 58.10 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์ (SE_{est}) เท่ากับ 0.258 และมีค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบ (a) เท่ากับ 0.704

การสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อตัวแปรตาม ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณ พบว่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปรพยากรในรูปคะแนนดิบ (b) หรือสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน (β) ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ในทางบวกมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 (p <.05) จึงสามารถสร้างสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ และในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$\hat{Y}$ = 0.704 + 0.250SX4 + 0.083SX2 + 0.172SX5 + 0.185SX3 + 0.136SX1

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$\hat{Z}$ = 0.329SX4 + 0.103SX2 + 0.189SX5 + 0.222SX3 + 0.188SX1

อภิปรายผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 โดยรวม อยู่ในระดับมาก และอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านจิตใจ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านร่างกาย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุสามารถเข้าถึงข้อมูลจากเทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันทำให้เข้าใจถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ที่มี

การเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้สูงอายุให้ความสำคัญกับคุณภาพของชีวิต สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวิมล ห้วงเกษม และคณะ (2565, หน้า 148-162) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านสังคม และด้านจิตใจ ส่วนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพ

2. ผลการวิเคราะห์การพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านสังคม ด้านเทคโนโลยี ด้านสภาพแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ และด้านสุขภาพ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้สูงอายุต้องการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอในทุกมิติเพื่อให้คนที่อยู่รอบข้างสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข รวมทั้งผู้สูงอายุสามารถดำรงชีวิตคนเดียวหรือกับคู่ครองได้โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาลูกหลาย ดังนั้น ผู้สูงอายุจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร วรวงศ์ (2563) ได้ศึกษาการพัฒนาชุมชนเป็นมิตรกับผู้สูงอายุ: โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาพู่ อำเภอเพ็ญ อุดรธานี ผลการวิจัยพบว่า องค์ความรู้และคู่มือที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์และขยายผลในพื้นที่อื่นๆ ได้แก่ คู่มือการพัฒนาศักยภาพวิทยากรโรงเรียนผู้สูงอายุ หลักสูตรการเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาผู้สูงอายุให้มีศักยภาพ และคู่มือการเสริมสร้างสุขภาพผู้สูงอายุตามหลักธรรมชาตินิยม นักเรียนโรงเรียนผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีคุณภาพชีวิตในระดับดี โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาพู่ได้รับการพัฒนาเป็นโรงเรียนผู้สูงอายุต้นแบบด้านเครือข่ายโรงเรียนผู้สูงอายุ ชุมชนตำบลนาพู่เกิดการพึ่งพาตนเองทางสังคมและทางเศรษฐกิจ โรงเรียนผู้สูงอายุสามารถรองรับเป้าหมายการพัฒนาชุมชนเป็นมิตรกับผู้สูงอายุเพื่อส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดี มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม และความมั่นคงทางรายได้และการอยู่อาศัยสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของมานิตย์ บุบผาสุข และคณะ (2564, หน้า 55-69) ได้ศึกษาการเตรียมความพร้อมของศูนย์ออกกำลังกายวิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลทั้ง 2 กลุ่ม มีความเห็นตรงกันในด้านอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมด้านห้องออกกำลังกาย และด้านความปลอดภัยและมาตรการกรณีเกิดเหตุฉุกเฉิน โดยให้ความสำคัญในด้านความสะดวกและความปลอดภัยมากที่สุด และข้อเสนอแนะ ควรมีการพัฒนาการบริการตามแนวทางข้างต้นเพื่อเตรียมความพร้อมการให้บริการสำหรับลูกค้ากลุ่มผู้สูงอายุที่จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น อันสอดคล้องกับนโยบายวาระแห่งชาติในการส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุเพื่อการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์ของประเทศไทย ในส่วนของข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรศึกษาข้อมูลเชิงลึกในการให้บริการและศึกษาแผนการออกกำลังกายเพื่อการฟื้นฟูสุขภาพของกลุ่มผู้สูงอายุที่มีโรคประจำตัว เช่น โรคหัวใจ ความดันโลหิต เบาหวาน กระดูกและข้อเสื่อม เป็นต้น

3. ผลของปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สามารถพยากรณ์การพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุ ได้ร้อยละ 58.10

และยอมรับสมมติฐานการวิจัยที่ว่า คุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิมล ห้วงเกษม และคณะ (2565, หน้า 148-162) ได้ศึกษา การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดระยอง ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านสังคม และด้านจิตใจ ส่วนคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านสภาพแวดล้อม และด้านสุขภาพ 3) การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษากับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 4) การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ สามารถอธิบายเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ (= 2.879** + 0.401** X) และคะแนนมาตรฐาน (y = 0.529** ZX) และสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพร กัลยาณมิตร (2565, หน้า 31-46) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เปลี่ยนภาระเป็นพลัง ร่วมพัฒนาสังคม ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัญหาการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เปลี่ยนภาระเป็นพลัง ร่วมพัฒนาสังคม พบว่า การกำหนดนโยบายไม่ตอบสนองปัญหา สวัสดิการสังคมไม่เพียงพอ และไม่ครอบคลุม ผู้สูงอายุบางส่วนคาดหวังพึ่งรัฐมากเกินไป ขาดแคลนงบประมาณ เครื่องมือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ บุคลากร และ การจัดการที่เหมาะสม 2. การดำเนินการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เปลี่ยนภาระเป็นพลัง ร่วมพัฒนาสังคม มีการดำเนินการใน 6 ด้านสำคัญ คือ 1) การสร้างระบบคุ้มครองและสวัสดิการผู้สูงอายุ 2) การส่งเสริมการมีงานทำและมีรายได้ของผู้สูงอายุ 3) การพัฒนาศักยภาพของผู้สูงอายุ (ด้านการงานและการศึกษา) 4) ระบบสุขภาพเพื่อรองรับสังคมสูงอายุ 5) สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวย และ 6) การส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้าง ความแข็งแรงขององค์กรผู้สูงอายุ และ 3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เปลี่ยนภาระเป็นพลัง ร่วมพัฒนาสังคม พบว่า การส่งเสริมสถาบันครอบครัว และบทบาทของชุมชน ทำงานแบบบูรณาการทุก ภาคส่วน สร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ส่งเสริมคุณภาพชีวิต ลดความเหลื่อมล้ำทางสังคม สนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีงานทำ มีกิจกรรมทางสังคมที่เหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 ได้แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ควรให้ความสำคัญกับปัจจัย ด้านสิทธิเสรีภาพ ด้านจิตใจ ด้านการรวมกลุ่มทางสังคม ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านร่างกาย ตามลำดับที่มีผลต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ทำให้สามารถนำไปใช้ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

1.2 ได้ข้อสนเทศเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21 ทำให้สามารถนำไปใช้ในการสร้างรายได้และการเจริญเติบโตของประเทศต่อไป

1.3 หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ สามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางนโยบายเกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุระดับจังหวัด ระดับภาค และระดับประเทศต่อไป โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการอยู่อย่างมีคุณค่าและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในศตวรรษที่ 21

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลกระทบและความสัมพันธ์ด้านอื่นๆ ที่มีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและการพัฒนาอย่างยั่งยืนของผู้สูงอายุ เช่น ความสำเร็จของผู้สูงอายุ ความท้าทายของผู้สูงอายุ และการปรับตัวของผู้สูงอายุ เป็นต้น เพื่อสามารถนำข้อมูลจากการวิจัยไปประยุกต์ใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 ควรใช้กลุ่มตัวอย่างอื่นนอกจากผู้สูงอายุในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ผู้สูงอายุในระดับจังหวัดเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่สามารถนำไปใช้ในจังหวัดนั้นๆ ได้ หรือระดับภาค ระดับประเทศ เป็นต้น เพื่อใช้เป็นข้อมูลและความคิดเห็นที่สามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

เอกสารอ้างอิง

กมลพร กัลยาณมิตร. (2565). การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เปลี่ยนภาระเป็นพลัง ร่วมพัฒนาสังคม. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์, 7*(2), 31-46.

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (2563). *สถิติผู้สูงอายุของประเทศไทย 77 จังหวัด ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2563*. https://www.dop.go.th/th/know/side/1/1/335.

จิราพร วรวงศ์ ฉวีวรรณ ศรีดาวเรือง ดาวรุวรรณ ถวิลการ และพรพรรณ มนสัจจกุล. (2563). การพัฒนาชุมชนเป็นมิตรกับผู้สูงอายุ: โรงเรียนผู้สูงอายุตำบลนาพู่ อำเภอเพ็ญ อุดรธานี. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข, 30*(2), 150-163.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. (2563). *การวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วย SPSS และ AMOS* (พิมพ์ครั้งที่ 18). บิสซิเนสอาร์แอนด์ดี, หสม.

นัสมล บุตรวิเศษ และอุปริฏฐา อินทรสาด. (2564). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาอำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา.

มานิตย์ บุบผาสุข เพ็ญสินี พนาสิริวงศ์ และสุวิชา เข็มเพ็ชร์. (2564). การเตรียมความพร้อมของศูนย์ออกกำลังกาย วิทยาลัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการกีฬา มหาวิทยาลัยมหิดล เพื่อรองรับสังคมผู้สูงอายุ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 40*(4), 55-69.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย (มส.ผส.). (2564). *สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2563*. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล

สุวิมล ห้วงเกษม ธนิก คุณเมธีกุล และธีรศักดิ์ อินทรมาตย์. (2565). การมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุในการจัดการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิต: กรณีศึกษาโรงเรียนผู้สูงอายุ จังหวัดระยอง. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 41*(3), 148-162.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566 - 2570*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *แผนพัฒนาภาค พ.ศ. 2560 - 2565 (ฉบับทบทวน)*. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

เอกพันธ์ คำภีระ อัมพร ยานะ และ อรัญญา นามวงศ์. (2563). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดพะเยา. *วารสารวิชาการสุขภาพภาคเหนือ, 7*(2), 44-57.

Black, K. (2006). *Business statistics for contemporary decision making* (4th ed). John Wiley and Sons.

Krejcie, R. V., and Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement, 30*, 607-610.

Likert, R. (1967). *The human organization: Its management and value*. McGraw-Hill.

World Health Organization. (2018). *Regional framework on healthy ageing (2018-2022)*. Regional Office for South-East Asia: World Health Organization.